

rigtig, begyndte den høitærede Minister med at sige, at det var til lidet Opmuntring for Regjeringen at tage sig af Lovforslag, der fremkom ved det private Initiativ, naar der i Udvalget under Sagens videre Behandling kunde fremkomme saa vidtgaende Forslag som det, der nu her foreligger fra sammes Fleertal. Jeg skal dertil sige, at jeg troer, at den høitærede Minister ikke bør see Andet i det saaledes fremkomne Forslag end et Udtryk for den ærlige Bestræbelse, der bør være hos ethvert Medlem efter at opfylde sine Forpligtelser; jeg troer, at det vilde være urigtigt at see Andet deri. Naar den høitærede Minister sagde, at det Lovforslag, som her er forelagt af Regjeringen, egentlig er det samme som det, der ifjor kom ind til os fra Folkethinget, kun at det nu foreligger i en forbedret Form, saa skal jeg villig anerkjende, at Lovforslaget siden den Tid virkelig har modtaget Forbedringer, men Spørgsmaalet bliver dog ikke bestomindre, om det i den Form, hvori det foreligger, og selv med de Forbedringer, som efter den høitærede Ministers og ogsaa efter min Anskuelse ere blevne det tildeel, nogen kunde vil kunne fyldestgjøre det Maal, som det har sat sig, nemlig at forebygge de Misbrug, der hidtil have fundet Sted ved 50aarige Bortforpagtninger af Gaarde, der ere Fæstetvang undergivne. Jeg troer nu ikke, at Lovforslaget, hvis det bliver til Lov, vil kunne fyldestgjøre dette Formaal. Den høitærede Minister har i Motiverne til Lovforslagets § 2 udtalt: „Forudsætningen for, at dette Brugsforhold kan virke paa en heldbringende Maade og svare til sin Hensigt, er imidlertid, at det paa den ene Side bevares i en Skikkelse, hvorved det kommer til at fremtræde som et fra Fæsteforholdet forskjelligt Brugsforhold, thi kun dert ligger dets Berettigelse til at bestaae ved Siden af dette Forhold, og paa den anden Side ikke misbruges til at dække Omgaaelser af Fæstelovgivningen ved at ffjule Forpagtninger paa kort Aaremaal“. Den første af de Betingelser, under hvilke det saaledes efter Ministerens egen Anskuelse alene kan forsvares at bibeholde disse Forpagtninger, troer jeg nu vel i det Hele kan siges at være fuldkomment fyldest-

gjort, idet det i Virkeligheden et et fra Fæsteforholdet forskjelligt Brugsforhold, som der her er Tale om. Men jeg kan derimod ikke sige det Samme om den anden Betingelse, den nemlig, at dette Brugsforhold ikke misbruges til at dække Omgaaelser af Fæstelovgivningen. Lovforslaget tillader jo nemlig de vedkommende Contrahenter at blive enige om en mindre Forpagtningssaggift i de første 9 Aar imod en forholdsmaessig Forhøielse i de sidste 9 Aar. Det er klart, at, naar en Godseier vil have det meest Mulige ud af en Fæstegaard, som skal bortforpagtes, saa vil han i Almindelighed sætte Bortforpagtningen til Auction, saaledes at Budet skal stee paa Gjennemsnitsafgiften for samtlige de 50 Aar. Men jeg er nu overbevist om, at ved en saadan Bortauktionering vilde de Lyshavende ved deres Bud kun lade sig bestemme af Afgiften for de første 9 Aar uden Hensyn til, hvad der skal svares i de resterende 41 Aar, idet der er en meget stor Rist om at faae denne Slags Forpagtninger, og da det omtalte Antal Aar er et meget godt Aaremaal for den, der forpagter en Gaard. Jeg mener imidlertid, at en saadan Forpagtning rigtignok ikke bør kunne træde istedetfor en Fæstecontract. Det forekommer mig altsaa, at der, dersom Udvalgets Mindretals Forslag, hvilket jo ogsaa subsidiairt er tiltraadt af dets Fleertal, skulde blive til Lov, vil være Udset til, at man, om end først i en senere Tid, vil kunne paa- vise Tilstande paa Godserne, der ikke ere nær saa ondfelige som de Tilstande, vi nu have med Hensyn til Fæsteforholdene. Det er derfor, at jeg ogsaa kun meget nødtigt er gaaet til subsidiairt at slutte mig til Udvalgets Mindretals Forslag, og at jeg især maa anbefale at stemme for Fleertallets Forslag. Det forekommer mig, at man, naar man vil høre et Misbrug, da ogsaa bør vælge de rette Midler dertil. Ligeledes forekommer det mig underligt, at man paa samme Tid, som der haade her og der udtales Ordsprog om, at Fæsteforholdet maa kunne blive afløst af Selveien- dom, vil gjøre Godseterne en Indrømmelse, som der vistnok ingenlunde har været tænkt paa ved Forordningen af 15de Juni 1792, en Indrømmelse, hvorved det i mange Tilfælde